

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Arad és csanádi egyesült vasutak palotájában, főbejárat-tól balra az udvarban. — Kézirátokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 357.

ELŐFIZETÉS: Helyben: 1 évre 12 frt, 1/2 évre 8 frt, 1/4 évre 5 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 9 frt, 1/4 évre 6 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 10 kr, minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A kvóta taktikája.

Arad, szeptember 11.

(N.) A magyar kvóta-bizottság rövid idő múlva összeül, hogy megadja választát az osztrákok második üzenetére. — Minthogy már az országgyűlési szünet előtt jelezte válaszában konkluzióját, sok újat az nem fog tartalmazni: csak a Beor adatainak tarthatatlanságát fogja kimutatni és az államháztartások fejlődéséből, valamint a népességi arányokból vont hamis következtetéseket fogja Falk ügyes és alapos fogalmazásában ad absurdum vezetni.

Ezzel az elfogulatlanok előtt az adatok és talán az eszmék is tisztázva lesznek, s ennyiben a megoldás utja is, ha van, meg lesz csinálva, vagy legalább megsabadul egy csomó haszontalan, sőt káros akadálytól, hanem a megoldást magát ezzel természetesen el nem érjük. A viszonzulás azonban konstatálhatja, ez a fogalmazás és konkluzió feladata, hogy a megoldás lehetősége a magyar küldöttség nem mulik. Hogy aztán ennek folytatásul újabb üzenetváltás vagy szóbeli tárgyalás következik-e, hogy a magyar üzenet fog-e újabb megoldási alapra adatokat és meghívást tartalmazni, azt nem tudjuk, mert az üzenet nemcsak előleges találgatás tárgyát nem képeheti, de egyúttal érdemleges részén kívül, taktikai feladatot is képez, a mely akkora felelősséggel jár, hogy annak prejudikálni illőnek egyáltalában nem tartjuk.

De azt hisszük, hogy az eddig követett taktika kritikájával, talán az ügy érdekében is, foglalkozhatunk. Annyival inkább, mert legujabban is hallottunk és

olvastunk olyan ellenvetéseket ebben a tekintetben, a melyeket szó nélkül nem hagyhatunk.

Ilyen első sorban az a vád, hogy a kormány nem felelt meg a törvény 19. §-ában foglalt annak a kötelességének, a mely szerint az országos bizottság munkálataiban befolyását érvényesíteni kellene. A szó magyarázatától függ a vád helyessége. Jelentheti-e ez a szó azt, hogy a két kormány előbb megegyezik és megállapodását készen terjeszti a bizottságok elé; annak elfogadását befolyásával keresztülvinni akarván. Ez az értelme a törvény ama szakaszának nem lehet; mert akkor nem beszélne előkészítésről, alakításról és főleg nem beszélne a két bizottság alkujáról. E szó tehát megállapodást, megoldást, alkut nem jelenthet, ezt a törvény világosan, kifejezetten, első sorban a bizottságokra bizza.

De ha nincs a kormányok részéről elfogadott megállapodás és alku a bizottságok tárgyalásai előtt és alatt, akkor nem lehet elfoglalt álláspont sem; úgy a mint azt interpellációjukban Kossuth Ferencz és Apponyi Albert gróf követelik. Mert két fél megállapodása és alkuj egyoldaluan meg nem határozható. Mindenik fél átgondolhatja, megállapíthatja magában, hogy körülbelül meddig megy; a másik fél adatainak és érveinek is befolyást kell azonban erre engedni; szabhat magának az engedményekben maximális határt; melyen túl saját hazája pénzügyi érdekei szempontjából, nem mehet; bizonyos *latitude*öt fen kell azonban, hogy tartson magának, ha ugyan az alap, a melyre számításait és kombinációit fekteti, sokféle számítás és kombinációt en-

ged meg. De ezzel akkor, a mikor a törvény által első sorban kijelölt bizottságok közvetlenül tárgyalnak és alkusznak, a kormány még elő nem állhat.

Miben állhat tehát befolyása a tárgyalásokra? Először: az adatoknak előterjesztésében és kombinációjában, amit a két kormány közös tanácskozás után terjeszt elő. Ez nemcsak számcsoportosítás; ez irány és érv is; nagy körvonalokban a kormány álláspontját is magában foglalja. Befolyását gyakorolja továbbá: a tárgyalásokra a kérdések és adatok megvilágítására, az ügyet veszélyeztető tervek és nézetek kritikája által. De amíg a bizottságok tárgyalnak és alkujokról le nem mondanak, addig a kormányok fix megállapodásokkal azoknak feladatát meg nem ronthatják, át nem vállalhatják. Sőt maguk a kormányok a bizottságoktól sok kombinációt és argumentumot vehetnek át, hogy annak idején, ha a feladatok megoldása reájuk háramlik, azoknak hasznát vegyék. De tovább nem mehetnek.

Nem mondjuk, hogy pl. az osztrák kormány tovább nem ment, bár erre nézve pozitív adataink nincsenek, csak jeleink; de hogy ezzel sem az ügynek, sem saját további feladatának és állásának nem használt, azt határozottan állítjuk. Es ha elkövette volna egyik kormány ezt a hibát, a másiknak nem csinálhatunk szemrehányást azért, mert ő elkezdte azt.

Mástelől azt is konstatáljuk, hogy a magyar országos bizottság úgy a régi alap föntartásával, mint az osztrák túlzó követelések alapos bírálatával oly körben mozgott, főleg az ügy jelen stádiumára

Az „Aradi Közlöny” tárcza.

Három király.

Írta: Mephiste.

A begavári megyei kórházban csupa fiatal orvosok voltak alkalmazva; annyi volt a beteg s oly kevés orvosi állás volt rendszerezve, hogy a rengeteg sok munkát csak nagyon lelkesedő fiatal emberek végezhették el. Egyszer pácienset vittem nekik, mikor egy becsületét reparáló kollegámnak a hájói erdőben belelőttek a lábába. A seb nem volt veszedelmes, a fiatal orvosok meghívtak bennünket villásreggelire s aztán összebarátkoztunk.

Gyönyörű piatán fasor vezetett ki a kórházhoz, az egész Begavárott es volt a legszebb sétahely. Reggelenként gyakran betértem a kórházba, egy-egy nagyobb operációt végig néstem s azután órákhosszáig elbeszélgettünk az emberi szervezet törékenységről. Bámultam, hogy ezek a huszonhét-huszonnyolc éves fiatal emberek micsoda merész dolgokat követnek el a betegeiken s azon még jobban hogy mindennek dacára a haláleset a kórházban ritkaság számba ment. Dicsértem is őket nagyon.

— Ez semmi, barátom, — szólt egy kis, kopasz fiatal ember. — Az én osztályomon

harminchat beteg van, s közülük nem fogja élve elhagyni a kórházat hat sem.

— Ugyan? S melyik a te osztályod?

— A férfi-elmebeteg osztály.

— Az érdekes lehet. Szabad bemenni hozzájuk?

— Hogyne, ha mersz.

Nagyobb bátorság okáért előhívtam a legmarkosabb apolót, épen a déli vizit ideje volt, s bementem a doktorral.

A kert végében volt elhelyezve az elmebeteg osztálya, magas kőfalak határolta udvarral. A csengetésre egy vén asszony nyitotta ki az ajtót, s beléptünk a szűk, fehérre meszelt folyosóra. Mindenféle vasajtók nyíltak erősen meglakotolva. Lárma, danolás, cincogás, mindenféle zaj hallatszott, s aztán beléptünk a legelső ajtón. Egy alig tizenöt éves fiú bocsájtott be bennünket, s bent egy közep-nagyságú teremben tizenkét beteget láttunk az ágyakon heverészni vagy ülni.

Elállott a lélekzetem, mikor egy marczona külsejű becsott, villogó szemű ember odagrott elélem:

— Isten hozott, komám! Nem emlékszel rám? Együtt szolgáltunk Debrecezenben a 15-ös huszároknál. En voltam a kapitányod!

Sohsem voltam huszár se Debrecezenben, se másutt, hanem azért rá kellett hagynom, s így alig hogy beléptem, egy perc múlva már te-tu pajtás lettem a legelső örülttel.

A többi beteg azonban nagyon respektált. Mind „doktor urnak” szólított, s minden kérdés nélkül mind kijelentette, hogy nagyon meg van elégedve az élelmezéssel s a szolgálattal, s hogy nincsen semmi panaszuk. Ugy beszélt mind, mint az iskolás gyermek, mikor felmondja a lecskáját. Hja, régi dolog, hogy a kórházi szolgák a legjobb tanerők mindenütt.

Roppant feltűnt, hogy az örültek ügyet sem vetnek egymásra, mintha csak minden egy külön szellőben volna. Verekedés sohasem volt közöttük, s egy tizenöt éves fiú elég az örültekre. Ha valamelyik dühöngeni kezd, ösönget a fiú, berohannak a szolgák s magánzárkába osukják a szerencsétlent, még a falba se verheti a fejét, mert az is ki van párnázva.

Az egyik ágyon, a kertre nyíló ablaknál hárman ültek, akik igen kedélyesen beszélgettek egymással. Ezek mégis összebarátkoztak. Mindhármán intelligens emberek voltak „azelőtt,” s a többi beteggel, akiket a környék utcái bolondjaiból válogatottak össze az új alispán, nem is érintkeztek.

Tudakozódtam és megtudtam, hogy az a vékony, kecskeszerű kis emberke hajdanában professzor volt, s úgy kezdődött a betegsége, hogy zseniális költségek képzelte magát. Az orvosok csak Shakespeare urnak hívták Shakespeare ur az egyik beteget, egy alacsony pohos hasú bácskai fiakális alakot job-

való tekintettel, hogy a magyar kormány-nak az ellen semmi kifogást tennie nem lehetett és nem szabadott. Tehát ebben sem hibázott.

Nem tudjuk, mi lesz az ügy folytatása, de azt tudjuk, hogy amíg az országos bizottságok dolgoznak és tárgyalnak, addig a kormány a tájékozó, felvilágosító, előkészítő feladatoknál maradhat.

Ha azonban a bizottságok munkálkodásának eredménytelen vége lenne, akkor a kormány kötelessége pozitív javaslatot tenni; és pedig azt hisszük, helyesebb lesz, ha azt azonnal, közös megállapodás alapján, saját nevében teszi, mintha ő felségének döntését provokálja, mert a felelősség ekkor is őt érné; tehát magán és az ügyön nem könnyitene semmit, holott az uralkodót nehéz helyzetbe hozni, ha feltétlenül nem szükséges, egyik kormány részéről sem helyes.

Ennyit a kérdés taktikai részéről.

Az összhang a nemzeti pártban. A p p o nyi Albert gr., a nemzeti párt vezére, a jövő vasárnap Ipolyságra megy Zichy Jenő gróf jelöltségét támogatni. Ez alkalommal beszédet fog mondani, a melyben ki fogja jelenteni, hogy a nemzeti aspirációkhoz ragaszkodik azokat tovább is fentartja programjában. Ellenben nem fog nyilatkozni a néppártokról a hallgatással fogja mellőzni az egyházpolitikai törvények revíziójának jelszavát. Már most csak azt konstatáljuk, hogy Horváth Nándor, a nemzeti párt elnöke, Szepsiben éppen ellenkezőleg, elítélte a néppártot a revízió eszméjét, ellenben a legmélyebben hallgatott a nemzeti aspirációkról. Nem a legteljesebb az összhang a nemzeti pártban, mikor pártvezér és pártelnök így egymás ellenében állnak.

A szerb követ látogatása. A belgrádi „Videlo” a szerb kormány hivatalos lapja, legutóbbi számában Szimics bécsi szerb nagykövet budapesti látogatásáról ír és azt mondja, hogy a látogatás véget vetett annak a feszült viszonyoknak, a mi a két szomszéd állam közt az utóbbi időben uralkodott. Szerbia mindig lojális magatartást akart tanúsítani szomszédaival szemben a most jobban iparkodik azon, mint valaha, hogy a jó szomszédsággal követelményeinek megfelelően Magyarország iránt, amelyhez annyi gazdasági érdek fűli.

ban megfizette a barátságát, mint a másik, hosszú szöke szakállu beteg. A fiskálisalak telekkönyvvezető volt Roglaticzán, de ő erről tudni sem akart, ellenben megkövetelte, hogy a minden oroszok oszárjának tiszteljék, s minden reggel ó-szerb dialektusban, haragú hangon adta ki rendeleteit az első hadsegédjének, a szobasópró szolgának. A szolga persze rá se bederített, s a helyet, hogy a krimikozákok seregét Beregmegyébe vezette volna, nyugodtan sáporította a szobát, s csak akkor káromkodott egyet, ha valamelyik beteg ott lábatlankodott a seprője előtt. A szöke szakállu ur ilyenkor mindig mosolygott és így szólt:

— Sire, az ön tábornokai rosszul vannak nevelve. Ezer Louisdorba, hogy nekem jobban szót fogadnak?

— Tartom!

A szöke szakállu ur jelentősen ránézett Shakespeare urra, mosolygott és odament a szolgához. Félrehívta és így szólt neki:

— Kedves tábornok, a pörstáramban ezer font van az ön számára. Nos, teljesíti ő felelőse parancsát?

A szolga, mint aki már megszokta ezeket a históriákat, közömbös arccal hallgatta végig, s aztán ráhuzta a szemet a lapára s kiment.

A szöke szakállu ur diadalmasan ment vissza barátaihoz:

A Vatikán bosszúja.

Arad, szeptember 11.

(*) Mikor XIII. Leo pápa Szent Péter utódjaként a trónra lépett sokan voltak Olaszországban, akik remélték, hogy az elkeseredett ellentét, a mely a Vatikán és Quirinal között fennállott, meg fog szűnni, a világ összes katolikusának lelki fejedelme és az egységes olasz királyság fejedelme közeledni fognak egymáshoz. Elvégre azok a személyes érzelmek a megalázás fölött érzett keserűség, a hatalomról való lemondás, melyek IX. Piusz előtt gyűlöletessé tettek mindent, a mi a Savoyaház, hatalmi politikájával valami összefüggésben volt, nem zavarhatták már XIII. Leót, a kiről különben is azt tartották, hogy sima, alkalmazkodni tudó férfi. S valóban a mostani pápa már nem egyszer bebizonyította, hogy a vatikáni politika vezetésében az oportunitásnak meg tudja adni a maga szerepét, ha a körülmények arra ösztönzik.

Azt persze azért senki sem gondolja, hogy XIII. Leó, mert a politikában finomabb szálat használ, vagy mert várni tud, lemond a hatalmi törekvéseiről, mely elődjében élt. Epoly kevéssé mond le XIII. Leo a pápaság világi hatalmáról, a minthogy bárki is következnie majd utána, nem fog kiengesztelődni a Quirinállal, a mely a végtelen lelki hatalomhoz nem engedi a véges, földi erőt használnia. Mert a pápaság egyáltalában nem mond le szerzett jogokról. Legjobb példa rá azok a püspökségek, melyek már régen megszűntek a valóságban, mindazon által a pápák csak úgy szentelik fel azok osimén a püspököket, a mint a mikor a osimén a birtok is együtt járt.

Most azonban napok óta a Vatikánnak olyan szándékáról beszél már szinte ingerült hangon az olasz társadalom, mely a pápa eddigi sima alkalmazkodni tudó okos politikájával kivívó ellentétben áll és a kicsinyes fogások fokára süllyeszti le. Azt mondják a Vatikán, mely tehetetlen a Quirinállal szemben a hatalmi törekvésekkel, kicsinyes bosszúval akarja keseríteni Umberto királyt.

Arról van szó, hogy azt a meleg fényt, melylyel a trónörökös Helén montenegrói hercegnővel kötendő házasságánál a nemzet körül fogja venni, osorbitsák megtagadván az egyház pompáját a szükséges aktusokhoz. Már napok előtt jelentek meg olasz lapokban olyan hírek, hogy a nápolyi herceg esküvőjére a római templomok közül egyiket sem fogják átengedni és az egész biboros kollégiumban

senki sem vállalkozik arra, hogy az anyaszentegyház kebelébe tért montenegrói hercegnőt és az olasz trónörökösöt összeadja. Azt mondják a Vatikánban, hogy a közelgő ünnepek tisztán a királyi családot illetik, végezzék el hát az egyházi szertartást otthon, a családi kápolnában, vagy a mi még jobban nyitkre való volna a fanatikus tulzónak, ne is jöjjen Helén hercegnő be Rómába hanem a mint a hajórol az olasz földre lép, legyen meg a lakodalom ott a kikötő városban.

Ezeket a híreket a Vatikánból eddig senki sem osáfolta meg és a királyi herceg esküvőjének részletei nincsenek is még végleg megállapítva. Bizonyos az, hogy ha ez a hallgatás a pápai udvar igazi szándékait magyarázza, a tüntetés kárát nem Umberto király és családja fogja vallani. Sokkal nagyobb a királyi ház népszerűsége, mintsem ilyen kicsinyes bosszú érthetne neki. Az olasz nép csak azt fogja látni ebből az újhuzásból, hogy a pápaság ép oly állhatatos ma a nemzeti hatalom egységének megtagadásában, mint volt IX-ik Piusz idejében, csak hogy akaratának kifejezésében ma sokkal tehetetlenebb és durvább. — Mert Piusz ellenfele volt ugyan a királynak, a kit egyházi átokkal sújtott, de nem tette lehetetlenné, hogy a buzgó katolikus Viktor Emánuel az egyház szentségeiben mindamellett részesüljön. Ugy járt különben az olaszok nagy államférfia: Cavour is, a ki, midőn az egyházi átok vesszedelmének volt kitéve, egy papnak szavát vette, hogy részesíteni fogja az egyház vigaszában.

Nemcsak hogy nem nemes, de nem is okos a Vatikán eljárása, ha politikai erő és gondolat hián a közönséges emberek bosszújával akarja az olasz királyi családot elkeseríteni. Ezt elérheti, a vallásos királyi családnak fájni fog az egyház igazságtalansága, de erre a fájdalomra a nép lelkesedése még akkor is erősen osöpögtetné a vigaszt, ha a fejedelmi pároknál oly ritka önzetlen, nemes szerelem nem hozta volna össze a trónörökös menyasszonyával. Azon a glórián, melyet ez a tiszta érzés vont az ifjú pár körül, el nem homályosíthatja a megvakult pápaságnak semmiféle bosszúja. Az csak növekedhetik, ha illetlenül hozzá akarnak nyulni s azért lehet, hogy Szent-Péter utódjának udvarában még az utolsó perczben jobbat gondolnak.

IDŐJOSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Változó felhőzet. — Enyhe. — Helyenként esapadék.

— Nos?
— Ördöge van önnek, báró, szolt a osár. Hja, a pénz, a pénz...

A „bárót” ismertem. Belsőülött begavári ember volt, akiről előre megövendölték, hogy vagy tönkre megy, vagy milliomos lesz. A Bega partján nagyszerű fűrészgártelepe volt. A gyár virágzott, a gazdája rengeteg nagy házat tartott, s merész spekulációkba fogott. Villamos erőre reudeste be a gyárát, gőzmalmot épített porcellán hengerekkel, s a modern technika legújabb vívmányai szerint dolgozva igen hamar osódbe került. Koldusbotra jutott a családja, ő pedig az anyagi gondoktól megörült. Az volt a rögeszméje, hogy a Bega-hid tövében hatalmas aranybányát földözött fel, hogy ő látna el pénzzel a kormányt, s ezért bárói osimet kapott.

Itt a kórházban elég jól érezték magukat. Mint általában minden elmebetegnek, úgy nekik sem volt fogalmuk arról, hogy hol vannak; mindhárom legfőlebb csak a fejét fájlalta. A világgal egyáltalában semmit sem törődtek.

Egy reggelen Shakespeare és a báró félrehívta az orvost. Nagy titokzatosan figyelmeztették, hogy a roglatiosai telekkönyvvezető tulajdonképen — örült. Az orvos meglepetve nézett rájuk, s aztán meg akarta őket nyugtatni.

A báró hitetlenül mosolygott.

— A doktor ur nagyon gyöngéd, hogy nem akarja elárulni. De mi tudjuk. Na, ne féljen, mi azért megadjuk a külső reverenciákat „a osár ő felségének”, szolt a báró s oszenézve Shakespearevel, mosolyogtak. Aztán nagy komoran és ovatosan hajtogetták, nehogy a „cár” észrevegye:

— Szegény ember! Szegény ember.

Ha a telekkönyvvezető tábornokairól és haditerveiről beszélt, Shakespeare és a báró tisztelettel és figyelemmel hallgatott s egyben másban osztották is a minden hatalom iránt ellenséges indulatu osár nézeteit. Legfőlebb Begavár részére kérték kegyelmet az esetre, ha a doni kozákok meghódítják Magyarországot egész a Szávaig.

Egy hét mulva aztán a osár és Shakespeare hívta félre az orvost. A osár annak a meggyözdésének adott kifejezést, hogy a Bega-hid tövében aranybánya nem lehet, mert oda az ő vezérkari mérnökei puskaport és dynamitot helyeztek s csak azt várják, hogy a negyedik testőrezred Hájóig érjen, mindjárt felrobbantják a hidat. S ha a bárónak nincsen aranybányája a hid tövében, akkor ő nem is gazdag és nem is báró, hanem tulajdonképen — örült.

Shakespeare vállat vont és így szólt:

— Nem azért tanultam logikát, hogy ezt az éles következtetést helyesnek ne arsam! Megigérték azonban az orvos, hogy a

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Műzsolny” távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 11.

Szorgalmasan folyik tovább a házban a bűnvádi perrendtartás részleteinek tárgyalása. Az ügy fontossága és mindenekfelett tárgyias-ságot igénylő természete kijelölte azt az utat, melyen a törvényhozók munkásságának haladnia kell a siker és eredmény érdekében.

A kormánypártnak e főzött ismerő és követő tudatát dokumentálja azon ügybuzgó tevékenység, melylyel a javaslat legapróbb részleteit is beható, tudományos kritikával megalakotta, az a páratlan türelem, melylyel az ellenvélemények és kételyek szavait meghallgatja s azon alapos érvelés, melylyel ezek ellenében a maga álláspontját védi és támogatja. Erdély Sándor igazságügyminiszter Chorin Ferenc és Plósz Sándor telvilágosításai a legeklátásabb bizonyítékaiknak.

De az ellenzékét is e szempont uralja, pártpolitikát, személyes motívumokat nem kever felszólalásaiba, bár Visontai Soma, Mérey Lajos, Szalay Károly benyújtott módosításai nem is nyernek minden esetben szankciót a ház által.

Az ülés lefolyásáról tudósítunk a következőket közli:

Az ülés kezdete délelőtt 10 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Molnár Antal, Sohóber Ernő és Lakatos.

A kormány részéről jelen voltak: Bánffy Dezső br. miniszterelnök, Erdély Sándor és Peroczel Dezső.

Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Bánffy Dezső báró miniszterelnök benyújtja a legfőbb számszék jelentését az 1896-iki tulkiadásokról.

A jelentést a szárszámadási bizottsághoz utasítják.

A bűnvádi perrendtartás.

Részletes tárgyalás.

A 349-ik szakasznál

Mérey Lajos szól folytatónak. Visontai első módosítását nem fogadja el, hanem új módosítást nyújt be. Visontai második indítványát magáévá teszi.

Erdély Sándor igazságügyminiszter értelmében a szakaszban foglalt eskü mintát. A mintát megfelelőnek tartja s az ellenindítványokat kéri mellőzni. (Helyeslés jobbról.)

Polónyi Géza szintén az eredeti szöveg fenntartása mellett nyilatkozik.

Szalay Károly Polónyival polemizál s végül pártolja Visontai indítványát.

Chorin Ferenc előadó reflektál a szakasz

ellen felhozott kifogásokra s kimutatja azoknak tarthatatlanságát.

Visontai Soma személyes kérdésben szól. Polónyival polemizál s csafolja azt, mintha ő törvényen kívüli állapotot óhajtana teremteni.

A ház az eredeti szöveget fogadja el.

A 351-ik szakasznál

Visontai Soma módosítást nyújt be.

Erdély Sándor igazságügy miniszter kijelenti, hogy Visontai módosítása értelmetlen s ezért nem fogadja el.

Visontai Soma indítványát visszavonja.

A ház az eredeti szöveget fogadja el.

A 358-ik §-nál

Polónyi Géza szól fel s stilaris módosítást ajánl, mely szerint az esküdtekhez olyan főkérdést intézzenek, melyre igennel és nemmel is felelhetnek.

Plósz Sándor nem fogadja el sz indítványt.

Polónyi Géza szavait magyarázza.

Plósz Sándor szintén helyreállítja szavai értelmét.

Visontai Soma helytelennek tartja Polónyi indítványát. Csafolja Polónyi érveit s végül az eredeti szöveget ajánlja elfogadásra.

A ház az eredeti szöveget fogadja el.

A 364-ik §-nál

Mérey Lajos nyújt be módosítást s kéri a szakaszba bevenni azt, hogy az esküdteknek, ne csak a szakaszban felsorolt, hanem egyéb törvényszakaszok is rendelkezésére bocsájtandók.

Chorin Ferenc előadó és a ház a módosítást elfogadja.

A 365-ik pontnál ugyancsak

Mérey Lajos nyújt be módosítást mely szerint a szavazás előtt az esküdtek főnöke köteles legyen az esküdteket szavazatuk szabadságára figyelmeztetni. Erre nézve mintát is hoz javaslatba.

Erdély Sándor igazságügyminiszter ellenzi Mérey módosítását.

Visontai Soma pártolja Mérey indítványát.

Chorin Ferenc előadó nem tulajdonít nagy fontosságot Mérey indítványának. Csafolja Visontai érveit s kéri a házat, hogy a szakaszt eredeti szövegében fogadja el.

A ház ez értelemben határoz.

A 367-ik szakasznál

Issekutz Győző nyújt be módosítást, hogy ha egy esküdt is kívánja a szavazás titkos legyen.

Polónyi Géza Issekutz módosítását fogadja el.

Erdély Sándor elfogadja Issekutz indítványát Mérey módosítását pedig elveti.

A ház ez értelemben dönt.

A 370-ik pontnál

Polónyi Géza indítványt terjeszt be, melyhez Erdély Sándor igazságügyminiszter hozzájárul.

A ház szintén elfogadja.

A 378-ik szakasznál

Szalay Károly indítványozza hogy a folyamodásra 8 nap helyett 8 nap határozatassák.

Erdély Sándor igazságügyminiszter az indítványt elfogadja.

A 374 és 382-ik szakaszokhoz

Polónyi Géza azt a módosítást ajánlja, hogy a bíró által hivatalból kötelezőleg figyelembe vevessék egyéb megszüntetési ok is, mely már a 310-ik szakaszban fel van sorolva.

Erdély Sándor igazságügyminiszter a módosításhoz nem járul hozzá.

Mérey Lajos pártolja Polónyi Géza indítványát.

Visontai Soma szintén Polónyi indítványát pártolja.

Plósz Sándor államtitkár kimutatja a javaslat egyéb intézkedéseivel, hogy az indítvány felesleges teljes mértékben. (Helyeslés jobbról.)

A ház a módosítást mellőzi.

A 411-ik szakaszhoz

Mérey Lajos nyújt be módosítást. Indítványozza, hogy a kir. tábla által kirendelt védő is kapjon díjazást.

Erdély Sándor a módosítást elveti.

Chorin Ferenc azt hiszi, hogy a módosítás a javaslat rendszerével ellentétben áll s ezért nem fogadhatja el.

A ház az eredeti szöveget fogadja el.

A 416-ik szakaszhoz ugyancsak

Mérey Lajos szól hozzá s módosítást nyújt be, melyhez

Chorin Ferenc és a ház hozzájárul.

A képviselőház a bűnvádi perrendtartás további szakaszait vita nélkül elfogadta. A törvényjavaslatnak letárgyalása után a ház lelkesen megjelenezte Erdély Sándor igazságügyminisztert és Chorin Ferenc előadót, mint e javaslat megalkotóit.

A lelkesebben Visontai Soma azon indítványt terjesztette a ház elé, hogy a főtárgyalásokon jelenjenek meg az összes bírák, vádlók és védők ünnepélyesen. A ház az indítványt nagy éljenzéssel fogadta.

Két gyűlés a szomszédban.

— Saját tudósítók távirata. —

Makó, szeptember 11.

Tegnap délelőtt két rendkívüli közgyűlés volt Ocsánymegyében. Az egyiket Makó város képviselőlete délelőtt 9, a másikat Ocsánvármegye bizottsága egy órával később, 10 órakor tartotta meg.

A város közgyűlésén, melyen Széll György polgármester elnökölt, a város fogyasztási adójának kibérlése volt azonyegyen. A fogyasztási adókat a város a múlt évben haszonbérbe vette 80,000 forintért. Az előbbi évek haszonbérének jóval magasabb ez az összeg, úgy hogy a szerződés a pénzügyminiszterrel egy próbaévre kötött meg s a városnak október 1-ig nyilatkoznia kell a bérlet meg, vagy meg nem tartása iránt.

Sokan ellene voltak a bérletnek.

Boros Sámuel azonban, a város javadalmának igazgatója, a bérlet megtartása

„bárót” kimélni fogják, s ezután is úgy fognak vele beszélni, mint egy valódi pénz-királyllyal.

— Pedig nincs egy garasa se, — szól a ózár nevére — s aztán ismét szigorú arozot öltött:

— Önnek pedig, doktor, ajánlom, hogy ezt a felfedezésemet el ne árulja mert Szibériába küldöm a legmélyebb ölömbányába. Ha ellenben megőrzi a titkot, számíthat Newsky Sándor-rendem nagykeresztjére a gyémántos osillaggal.

A doktor hálát és alázatot visszatükröző arozsal hajolt meg a felsőges ózár előtt, s mikor a hatalmas ur tovább sétált a másik ágyhoz, elkezdte pirongatni Shakespeare urat, hogy máskor ne ráncsigálja annyit a kabátját.

A vékony kis professzor majd megfuladt, annyira igyekezett visszatartani a kacagást.

— De kérem, hogyne, mikor ez is éppen olyan örült, mint a báró! Szegények! De ne féljen, doktor ur, én sohase fogom éreztetni velük! Különben ez nem is volna méltó egy olyan szellem óriáshoz, mint én!

Shakespeare ur felborzolta a haját, felül kigombolta az ingét s borongó arszkifejezést öltve, tovább sétált, folyton skandálva az új-jain.

A doktor szánakozva nézett rajta végig s

kifelé indult. Az ajtónál azonban megállította a ózár és a báró.

A báró kezdte:

— Kedves doktor ur, nem gondolja, hogy ez a költő örült? Borzasztóan rossz és értelmetlen verseket szaval a füleinkbe s azt akarja elhitetni, hogy ő a költő-király. Hahahaha! S micsoda rémesen skandál!

— Na, azért ne félj, szól a ózár. Nem fogjuk magunkat elárulni. A mi szemeink előtt ezután is költő-király marad. Hahahaha. Kolléga! Hahahaha. Ma készül el a legjobb tragédiájának az eszmemenetelével. Van egy nagyszerű gondolatom. Doktor, elrendelem, hogy ebéd előtt hozzanak be egy babérkoszorú. Majd meg fogjuk koszorúzni a költő-királyt ünnepélyesen. Parancsolom, én, a minden oroszok ózárja!

A doktor tiszteletteljesen meghajolt.

A báró azonban utána ment:

— Hozhatják a babérkoszorút egész bátran, én fizetem, majd utasítom a pénztárnokomat!

A három örült tehát továbbra is jó barát maradt s fölöttébb hajlongtak egymás előtt, komoly arczozal, pedig mindegyik tudta hogy a másik kettő örült, csak ő az igazi hatalom, csak ő az ép elméjű; csak ő a király.

A napokban megint Begavarra vezetett az utam. Természetesen benéstem a kórházba

is. Érdeklődtem a „három király” sorsa iránt s meglátogattam őket.

A ózár még jobban elhízott, Shakespeare pedig már csak csupa bőr és csont volt. Már alig vánszorgott, de még mindig skandált.

A bárónak éppen világos peroczei voltak. Nagyon szomorú volt, s elkezdett panaszkodni.

— Itt járt a feleségem meg a nővérem. Fekete ruhában voltak és sirtak. Ez nagyon fáj nekem. Miért virnak?! Hiszen már nem fáj annyiszor a fejem, s az orvos azt mondja, nem sokára hazamehetek.

— Hát itt tudná hagyni Shakespeare-t és a ózár?

— Az igaz! Mi lenne akkor a társaság-ból? Szegények aligha értenék meg egymást. A költő-király ujabban ugyanis mindig forradalmi verseket szaval, s ez a ózár nagyon szennirozza. Nem, nem megyek ki, itt kell maradnom, a társaság miatt. A családoknak ugy sincs semmi baja, — ott az arany bányá...

Mikor kiléptünk az ó-ültek osztályának dohos, fojtó és lázt költő legköréből, megkérdestem az orvost:

— Te, igaz, hogy a báró csakugyan jobban van?

— Dehogy! Még rosszabbul, mint a Shakespeare. Különben a végét járja mind. Ózre elpatkol mind a három.

mellett érvelt. A múlt év először is haszonnal fog zárulni, de ha a rossz piaci árak — a vöröshagyma métermázsáinként 1 frt 40 krajczárért kel — miatt a jövő év nem ígérkezik is valami nagy forgalmúnak, a város vegye ki bérletbe a fogyasztási adókat, mert ez által a lakosokat megmenti a márnabéri zaklatásaitól és az esetleges kárért a pénzügyminiszter különben is kárpótolni fogja a várost.

Csukási Mór, Técsa István és Sonkovics János képviselők ellene szótak a bérletnek, de névszerinti saavazás után a többség — 41 szó 38 ellen — a hátra levő két évre megtartja a bérletet.

A vármegye bizottsága az építés alatt lévő utak költségeinek honnan fedezése tárgyában tartott rendkívüli közgyűlést Lonovics József főispán elnöklése alatt.

Mikorra ezeknek az utaknak a kiépítése jóvá lett hagyva a kereskedelemügyi miniszter által, akkorára a pesti magyar kereskedelmi bank megmondotta magát és csak nagyobb kamat mellett lett volna hajlandó a vármegyének 328,000 frtos kölcsönt adni. Erre a bizottság úgy határozott, hogy a kiépítő vállalatnál, a hazai aszfalt részvénytársaságnál fogja letörleszteni ezt az összeget. A miniszter azonban úgy határozott, hogy a vármegye banktól vegyen fel kölcsönt. A tegnapi gyűlésen az állandó választmány azt javasolta, hogy a vármegye a hazai első takarékpénztártól vegye fel a szükséges összeget, a mely 50 évi törlesztésre igen előnyös feltételek mellett hajlandó adni.

Schaller József Nagylak érdekében emelt szót. Vádat emelt a megye kormánya ellen, a mely a befolyó utadót mind Makóra és Battonyára költi, pedig Nagylak is sokkal járul hozzá.

Kristóffy József főjegyző azután érdeme szerint bánt el a váddal. Kimutatta, hogy az utadónak az egész művelethez semmi köze. A törlesztések a vámjövdelemből lesznek fedezve, mert az utak vám-szedhetése mellett lettek engedélyezve. Nagylakról is egyáltalában a többi községekről sem felekezett meg a vármegye kormánya, a mit legjobban bizonyít az, hogy Meskó alispán a tárgyban már az októberi gyűlésre konkrét javaslatokat fog előterjeszteni.

A nagy többség a kölcsön felvételét kimondta és a gyűlés három negyed 11-re véget ért.

Egy szerény indítvány.

Nagy győőrdűséggel olvastam mindazon remek beszédeket, melyek a magyar közművelődési egyletek kongresszusán tartattak.

Sajnos, hogy engemet makacs testi bajom minden ünnepségtől távol maradnom kényszerít. Olyan vagyok, mint a bepupásott seljmhernyő.

De ha nem járulhattam is hozzá a fenséges ünnepélyhez élő szavakkal, hadd tegyek e nagy nemzeti ügy előmozdítása céljából egy gyakorlatinak látszó indítványt.

Román szomszédainknak is van közművelődési célra alakult ligájuk, melynek elnöke Urechia szenátor.

Ezek az urak nagyon keveset szónokolnak, pedig a román nyelv egyike a deklamálásra legalkalmasabb idiómáknak; hanem azt tessik, hogy maguk körül gyűjtenek százezer román atyáit, akik fejenként és havonként egy „leit“ (1 korona) fizetnek be az egylet pénztárába. Így azután a román kulturálisának van évenként egy millió kétszázezer frank jövedelme, amit oszlojaira felhasználhat. (Ereztük!)

En tehát azt véleményezném, hogy elaget tettünk már annak a bebizonnyítására, hogy nyelvünk mily gazdaság szép kifejezésekben, most már nyuljunk a társainkba.

Csélunk nagy, nemes és szent; de munkánk sikeréhez pénz kell.

Hát nem volna-e Magyarországon is százezer hazafi, aki havonként egy koronát nélkülözni tudna s annak a hova fordítását rábizná egy gróf Károlyi Istvánra, egy Széll Kálmánra, egy gróf Bethlen Gáborra?

Kell, hogy legyen!

Minthogy pedig azt a módszert, hogy havonként indítsunk utnak egy koronát nem tartom gyakorlatinak, — azt tizenkétszer felejténém el magam is, — tehát a következő indítványom:

Minden uri embernek s minden urasszonynak van egyszer egy évben neve napja. Erről a

napról senki sem felejtkezik meg, mert meggratulálják.

En tehát azt indítványozom, hogy a nevünk napján adjunk föl egy peccenyével kevesebbet a vendégeinknek s ugyanakkor küldjük el az egész évre vállalt 12 korona angáriánkat a vidékünkön működő közművelődési egyletnek.

En részemről akként intézkedtem, hogy kiadó társulatom részéről az én rovásomra szeptember 22-ikén minden hazánkban működő közművelődési egyletnek küldessék meg a 12 korona, halálom esetére az annak megfelelő tőke.

Tiszelt barátaim, névnap vendégeim pedig tudni fogják s kimentenek érte, hogy miért nem került az asztalomra a nevem napján sült malacz „is“.

Ha est mindazok, akik tehetik, utánam csinálják, akkor less belőlünk valami.

De ahoy, hogy a Krisztus koporsóját őrizték, mindenekelőtt kell „Krisztus“.

JÓKAI MÓR.

HIREK.

Arad, szeptember 12.

Naplrend:

Szeptember 12. Szombat. Róm. kath. naptár: Tóbiás. — Protestáns naptár: Tóbiás. — Izraelita naptár: Sabbat Vajjeléh-Tesuba. — Görög-keleti naptár (augustus 31.): Boldogasszony öve. — A nap két óra 38 perczkor, nyugszik 6 óra 17 perczkor. — A hold két este, nyugszik 8 óra 39 perczkor.

Szeptember 16. Aradmegye igazoló választmányának ülése.

Szeptember 21. Katonai lövászár Aradon.

Oktober 17. Az aradvideki tanítóegylet évi közgyűlése Borosjenőn.

Szabadegyházi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet: díjtalan. Költsey-könyvtár nyitva van aszerdán és szombaton 2—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

Venettek indulása Aradról. Budapest felé: Személyvonatok reggel 3., d. e. 11.20, este 9.35, tehervonat személyszállítással d. e. 3.56, gyorsvonat 8.18 d. e. Csabáig: 5.10 reggel napont, 12. — déiben (csak pénteken). Tóvis felé: Személyvonatok 6.30 reggel, 4.30 d. e., tehervonat 7.25 este, gyorsvonat 7.02 este, Szoborsinig: Személyvonat 2.30 d. e., Radnáiig: 6.55 reggel (csak vasárnap, ünnepnapon és búcsúnapokon). Temesvárig: Személyvonat 6.20 reggel, 1.35 d. e., vegyesvonat 5. — d. u. Szeged felé: Személyvonat 4.45 reggel, 8.45 d. e., vegyesvonat 4.10 d. e. Nagy-Halmágy felé: Személyvonat 6.35 reggel, 4.50 d. u., vegyesvonat 11.55 d. e. Mezőhegyes felé: Vegyesvonat 2.20 délután.

Venettek érkezése Aradra. Budapestről: Személyvonat 6.05 reggel, 8.17 d. e., 3.55 d. u., gyorsvonat 6.52 este. Csabáról (minden pénteken) 7. — reggel. Szolnokról: 8.47 este. Tóvisről: Személyvonat 8.55 este, 6.54 reggel, 10.50 d. e., gyorsvonat 8.08 reggel. Radnáról: (csak ünnepen, vasárnap és búcsúnapokon) 9.19 este vegyesvonat, mindennap d. e. 3.12 tehervonat személyszállítással. Temesvárról: Személyvonat 8.44 d. u., 10.55 este, vegyesvonat 10.43 d. e. Szegedről: Személyvonat 6.42 este, 10.25 éjjel, 8.45 d. e. Nagy-Halmágy felől: Személyvonat 3.08 d. e., 6.34 este. Vegyesvonat 12.05 d. e. Mezőhegyesről: Vegyesvonat 12.50 délután.

Szeptember elsőjével az „Aradi Közlöny“-re új előfizetést nyitott a kiadó hivatal.

Tisztelettel kérjük az előfizetőinket, a kiknek előfizetése augusztus 31-ével lejárt, hogy a megújításról mielőbb gondoskodni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadás álljon be.

Az „Aradi Közlöny“-re bármely naptól kezdve elő lehet fizetni. Mutatvány ez ámot egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal.

— Aradmegye virillistának új névjegyzékét nagyjában már összeállította az alispáni hivatal s az érdeklődők a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetik. Az igazoló választmány szeptember 17-ikétől kezdve permanens üléseket tart, a névjegyzék végleges megállapítása azonban a szeptember 21. és 22-én mindenkor délután 5 órakor tartandó üléseken fog megtörténni. Az adójuk kétszerezés becsapítására igényt tartók ebbeli igényüket — a kibocsátott hirdetmény értelmében — legkésőbb a szeptember 16. és 17-én tartandó üléseken kötelesek bejelenteni és szabályszerűleg igazolni. A bejelentés természetesen az igazolóválasztmányhoz intézve írásban is megtörténhetik. — Az új névjegyzék — mint értesülünk — kevés eltérést mutat a régitől s nagyjából a volt virilisek

jutnak be az idén is s illetőleg a jövő évre virilis jogon a megye törvényhatósági bizottságába. Így az ezer forintot felül adózók közül egyedül a boldogult Boros Báni marad ki az 1897-ik évre érvényes névjegyzékből. Az adóösszegek sem változtak sokat úgy, hogy a sorrendben utolsó virilisek adója az új névjegyzékben 200—210 forint körül áll.

— Siremlék leleplezés. Az aradi izraelita sirkertben holnap vasárnap délelőtt kegyeletes ünnepély lesz. Ez alkalommal leplezik le ugyan is néhai Steinhart Rozáliának, Steinhart Jakab főrabbi özvegyének siremlékét, ki az izr. nőegylet élén hosszú éveken át, mint alelnök oly tevékenyen munkálkodott. E kegyeletes ünnepélyen a hitközség, a Chewra Kadischa, a nőegylet és a többi izr. jótékony intézetek és egyletek küldöttégileg képviseltetik magukat.

— Gyógyszerészek nagygyűlése. A magyarországi gyógyszerészek a belügyminiszternek hozzájuk véleményadás végett leküldött közegészségügyi törvény tervezete, illetőleg a rájuk vonatkozó rész sérelmessége dolgában ma szeptember 12-én újabb gyűlést tartanak a gyógyszerész egyesület helyiségében. Magyarországi huszonnégy gyógyszerész járása tudvalevőleg már tanácskozott a tervezetről s most a járásek elnökei gyűlnek össze, hogy véglegesen állást foglaljanak, s megállapítsák a miniszternek az adandó fölterjesztést. A járásek elnökei egyébiránt már három napja tanácskoznak a fővárosban a tervezett ügyben. Az aradi gyógyszerészeket ezen a tanácskozáson Kúdy József és Földes Kelemen képviselik a kik az este utaztak fel a fővárosba.

— Szerencsétlenség a csendör laktanyánál. A vállalkozók gondatlan munkájának egy újabb szomorú következménye játszódott le tegnap Aradon, mely egy kőműves segédnek életébe és két tanoncznak súlyos megsérülésébe került. A pécskai-ut 1. számú házat javították, hol a csendőrség lakik, a mely munkához szükséges állványok felállítását Luj Lajos kőműves segéd végezte. Az állványokat felállította, de oly könnyelműen, hogy az állványt tartó talpfákat nem ásta le a földbe, hanem csak úgy neki támasztotta egy kis felhánt földhányásnak. Az esőzések folytán aztán a talaj sikossá lévén, a talpfák helyükből kicsuszak és így történt tegnap reggel kilenc és tíz óra között a szerencsétlenség. Ez időben az állványon fenn voltak Luj Lajos segéd, Koszka József és Kovács János tanonczok s éppen padlók felhúzásával foglalkoztak. A felhúzott palló valahogy erősebben neki vágódott a talpfának, úgy hogy az megmozdult helyéből, a víztől átitatott földön megcsuszott és magával rántotta az egész felső építményt. Egy nagy kiáltás s aztán egy zuhanás következett erre. Mindhárom ember lezuhant a nyolcsz méter magas állványról. Mikor a házban dolgozó szobafestők közül Fischer Béla és Várady György a kiáltásra az utcára szaladtak s a szomszédok a színhelyre futottak, egy mozdulatlan testet láttak ott feküdni, a lezuhant pallók és gerendáktól teljesen eltemetve. Az öreg 63 éves Luj volt. A két fiatal tanoncz ekkor már feltápázkodott a földről és társai segítségével az épületbe bevándszorgott. Előtte lenni vitték be az öreget az ugyanazon házban levő csendőrség őrszobájába, hol minden lehető megfizérlettel felélesztésére, de sikertelenül. Egyidejűleg telefon útján értesítették a fővárosi hivatalt és rendőrséget, melynek részéről Ötvös Dániel dr. kerületi orvos és Murády Almos rendőrhadnagy jelentek meg. Az orvos a kőműves segédén már csak a halált konstatálhatta, a tanonczon pedig súlyosabb testi sérülést. A sérülteket lakásukra vitték. Tegnap délután Herling Gyula városi almérnök és Murády Almos rendőrhadnagy kimentek a helyszínére, hogy a sze-

renosétlenség okát megállapítsák. A feltűvizingálást a szemtanúk vallomásaival támogatva a szerencsétlenség okozójául Luj Lajos gondatlanságát állapította meg.

— **Jegyző választás.** Nagylakon e hó 15-én töltik be a Russ János nyugdíjaztatása folytán megüresedett jegyzői állást. A jó jegyzőségre igen sok a pályázó s így érdekes harcra van kilátás.

— **Világos millenniumi emléke.** A világosi intelligencia, melynek tagjai közt a br. Bohus család első helyen foglal helyet, mint levelezőnk írja, folyó év tavaszán az ezredéves évforduló emlékére rendeztetve a község piacát és templom-terét. A rendezéshez szükséges mintegy 2000 frtot közadakozásból gyűjtöttek össze. Az adakozók közt legnagyobb összeggel a Bohusok szerepelnek. Bohus László br. nagybirtokos az úgynevezett halastavat, mely a telkéből kihasított részzel mintegy 600 négyzetű öl területet tesz ki szívesen átengedte köztérnek, s arra egy csinos kőnkutat állíttatott fei. Most a munkálatokat teljesen befejezték s a végrehajtó bizottsági tagok: Bohus László br., Krausz Jakab és Valérián József eljárásukról beszámoltak. A halastó területének keleti részén gránitkerítést vontak s annak falába márvány táblát illesztettek, melyen arany betűkkel a következő felirat olvasható:

Halastó volt e hely s még nem is oly régen
Visszatérőnődött a hegylék vizében.
Eltűnt a tó végkép s az új ezredéssel
Helyén e kút kínál üdítő vizével.

E kút hazánk ezredéves ünnepének emlékeztetőre, a telkéből kihasított helyen, közhatalomra állítá Bohus László báró, 1896-ban.

A kút és a már teljesen berendezett tér ünnepélyes átadása e hó 13-án, vasárnap megvégbe.

— **A solymosi vaddisznók.** Megirtuk nemrég, hogy Solymos község határában nagyon elszaporodtak a vaddisznók és sok kárt tesznek a kukoriczában, ami arra indította a solymosi gazdákat, hogy egyenesen a megye alispánjánál panaszolják el bajukat. Ez a hírtük bejárta a budapesti lapokat is s hogy a solymosi vaddisznók annál nagyobb hirre tegyenek szert, egyik helyi lapban a solymosi uradalom intézője is ismét közlésünket azt mondván, hogy dehogy is van sok vaddisznó a falu határában. Pedig a dolog csakugyan úgy volt, miként a solymosi gazdák panaszolták és amiként magunk is megirtuk. — Erre mutat legalább a solymosi előjáróknak egy tegnapi érkezett hivatalos jelentése, melyben arra kéri a megye hatóságát, hogy minél előbb hajtóvadászatot rendeljen el Solymos határában, mert az elszaporodott vaddisznók pusztítása egyre nagyobb arányokat ölt. Tehát mégis úgy kell annak lennie, hogy a solymosi határban sok a vaddisznó, vagy ha az uradalom keveseli, hát a gazdáknak mindenestre elég.

— **A Vaskapu megnyitása.** Küldöttségeket is fogad majd királyunk, ha lentazik a Vaskapu ünnepségeire. Az evangélikus papság küldöttségét Sárkány Sámuel püspök, a reformátusokét Szász Károly püspök vezeti a király elé. A nagy ünnepségre javában foly a készülődés. A koronakápolnához vezető út végén a királyt és vendégeit vivő I. Ferenc József nevű díszhajó számára új kikötőhidat építettek. A koronakápolnát is alaposan kitatarozták, az azt övező kert kerítését pedig a kulturminiszter utasítására újból építik, mely munkálatokra a miniszter 8000 frtot utalványozott. Herkulesfürdő díszítésére és az állami épületek kitatarozására a földművelésügyi miniszter 4000 frtot utalványozott s a herkulesfürdő vasúti indóház helyreállítását az államvasutak igazgatóságának ugyanennyi költséget okozott.

— **Athelyezett tanár.** Simonyi Jenő makói főgymnásiumi tanárt a vallás- és közoktatásügyi miniszter Szegedre helyezte át.

— **Hat éves anyagyilkos.** Borzasztó eset történt a napokban Kaál, hevesmegyei községben. Kapus Elek, ottani birtokos felesége, míg férje a mezőn volt elfoglalta, lefeküdt a pamlagra, mert a szél érezte magát

és ott elaludt. Hat éves fiacskája a szobában játszadozott, nagyon felkeltette a kíváncsiságát édes atyjának a falon függő pisztolya. Felmászott egy aszékra és leakasztotta a fegyvert. A gyermek addig forgatta a pisztolyt, míg az elsült s a golyó a pamlagon fekvő anyjának fejébe turódott. A szerencsétlen asszony szörnyet halt. — A lövés zajára a cselédek besiettek a szobába, de asszonyunk már halott volt. A kis fiú, aki aligha tudta, mit követett el, ott sirdogált a földön ülve. A borzasztó szerencsétlenség nagy részvétet keltett az egész vidéken.

— **Tűzek a megyében.** Putz József glogoványi gazdaember háza eddig ismeretlen okból múlt hó 28-án kigyulladt s elégett. A kár 255 forint. — Schleich Antal glogoványi lakosnak, egy asztal búzája a múlt hó 29-én teljesen elégett. A megijtetett nyomozás még nem derítette ki, hogy mi okozta a tüzet. — Kapitány Nuozu mikalekai lakos szalmakazla múlt hó 28-án este ismeretlen okból kigyulladt és elégett. A kár 25 forint. — Geppert József magyarperégi lakosnak egy kazal búzaszalmája 45 frt és egy szénaboglya ugyanazok 45 frt értékben leégett. A nyomozás folyik.

— **Váltóhamisító huszáronkéntes.** Végtelenül megrövidítő dolog, hogy előkelő származású, kitűnő nevelésben részesült intelligens fiatal emberekről mind sürűbben kénytelen a sajtó olyan szennázásokat regisztrálni, melyek erkölcsi halált okoztak, melyek az elűlés lejtőjéről lebukott urfi fiuk erkölcsi tragédiáiról beszélnek megrázó részleteket. Rövid néhány nap alatt a második előkelő származású huszáronkéntes került — egyformán — váltóhamisítás miatt a haditörvényszék elé, ahol kegyetlen büntetést mérnek a husz éves korukig beözölgött, kényeztetett szerencsétlen gyerekekre. A legújabb esetről, mely Nagyváradon történt, ezeket írják lapunknak:

Néhány nap előtt Adámovits huszáronkéntest ítéltek nehéz rabságra, most újra egy előkelő, Nagyváradon nagy szerepet játszó ifjút, Prokosh Gusztávot ítéltek el három évi várfogásra, amiért nagybátyja nevére váltót hamisított. Prokosh a gyöngyösi 14. sz. huszárezredhez volt beosztva mint egyéves önkéntes. Innen csakhamar Nagyváradra az önkéntesi iskolába került. Itt a sok éjjelzés, tivornyás és Prokosh adósságba sodorták melyekből egy ideig kölcsönkérésekkel iparkodott kimenekülni. Időközben kegyelemből káplári rangot kapott, majd — az önkéntesi tanfolyam elvégzése után — visszatért Gyöngyösrre, hol egészen az örvénybe jutott s váltót hamisított Temesvározt lakó nagybátyja nevére. A váltót lecsámították, de lejárakor a hamisítás kiderült, Prokosh ekkor Gyöngyösről Przemyselbe szökött, de itt csakhamar elfogták s haditörvényszék elé állították, mely öt három évi várfogásra ítélte. A könnyelmű ifjú sorsa mindenütt nagy részvétet kell.

— **A templomban lopott.** Gottlieb Ferenc soborsini izraelita lelkészességét panaszt emelt, hogy az izraelita templomban elhelyezett s a hitközség tulajdonát képező perselyt valaki feltörte és tartalmát ellopta. A megjelent nyomozás a tolvajt Nagy László soborsini kovácslegény személyében elfogta, ki tetőt beismerte. Átadták a járásbírósnak.

— **Pusztító cyclon.** Párisban tegnap délután iszonyu cyclon dühöngött, a mely nagy károkat, sőt emberhalált is okozott. Különösen nagy pusztítást vitt véghez a d'Orfèvres-rakparton. A St. Michel hid rettentő pusztítás képét nyújtja. Nagyven hatalmas fát derékon hasított ketté a vihar s úgy sodorta a Szajnába. Egy árbooz ledőlt és egy asszonynak a fejét kettéhasította. A praefektúra épületének kapuját a sarkából kiszakította és a kapu beverte egy embernek a fejét, amikor az a kapu elé menekült a vihar elől. Egy bérkocsi a nagy förtögetben felborult és megölte a benne ülő fiatal embert. Sok bérkocsi darabokra tört. Az egyik hidon a szélfűző felborított egy omnibust, a kocsi s koponyája megrepedt s több utas súlyosan megsérült. A „La France” című

lap munkatársai éppen a szerkesztőségből léptek ki az utcára, amikor a borzasztó vihar földre vágta mindnyájukat és az újságírók valamennyien megsebesültek. — Iszonyu volt a pusztulás képe különösen a Szajna partján. — Tíz ember beleesett a Szajnába, de sikerült őket élve kimenteni. A pinczéket sok helyen ellepte a víz. A lapok a sebesültek számát 50-re becsülték. Eddig két halottat találtak.

— **Orfeum.** A albach és Weiser igazgatók vezetése alatt egy tíz tagból álló, előkelő daltársulat kezdte ma meg előadásait a Dobránszky-féle sörözőkban. Aalbachot már ismeri az aradi közönség, sokszor tapsolt jóindulattal, úgy szintén a Rohmestárnak is. A daltársulat műsora egészen családias jellegű. Az első két este 50 kr. a belépti-díj.

— **Sárika és a 2000 dollár.** Egy bártfai gazdag asidőembernek, Adámovits Simonnak van egy nagyon szép kis lánya: Sárika. Eleven, okos kis teremtes, akinek udvarolt ott mindenki, keresztény, zsidó, ur, paraszt. Legkevesebb szerencséjük volt azonban a zsidó fiatal embereknek, különösen azoknak, akiket az apa szeretett volna rátküldni a leányra. A szép lány szíve inkább a keresztények felé húzott s nagyon is érthetően mutatta ki az apja által protegált galvallóknak ellenszenvét. Az apja erre a rabbihoz folyamodott s kettőn aztán ki is választottak a szép lánynak egy alkalmas vőlegényt. Nem volt bis az szép gyerek, hanem kitűnő üzletember, akinek a kezébe nyugodtan le lehet tenni egy ilyen feltett portékát jövőjét. Hogy nagyobb fogadtatást legyen ennek az intézkedésnek, az apa és a rabbi külön-külön átkot helyeztek kiállításba, arra az esetre, ha a lány ellenkezőnek velük. A szép Sárika azonban, úgy látszik, még az átokkal se sokat törődött, mert a napokban egy Hoffman nevű, evangélium szerint reformált vallásu molnárral megszökött Amerikába. Az apa fölverte ugyan a rendőrséget, amikor észrevette a dolgot, de már későn. A New-Yorkba küldött kábel-telegrammra pedig azt felelték az élelmes yankeek, hogy ha el akarja fogatni a lányát, küldjön 2000 dollárt. Annyiért megteszik, alább nem. Ezt azonban már sokallotta az érsékény szívdé apja, s ilyenformán a szerelmes pár savatlanul száll majd partra az új világban.

— **Meglopta a gazdáját.** Flóre Mária paulisi leányzó cselédje volt Assael Adolf paulisi lakosnak. A napokban rosz szellem szállotta meg — mint mondja — a lelkét és szemet vetett gazdájára pénzére. Az alkalom nem késett soká, hogy vágyát kielégítse. Mikor senki sem volt a házbán, felfeszítette a záros ládat s onnan 25 forintot elemelt. Csak hogy rövid ideig élvezhette a tilto kinoszt, mert gazdája észrevette a lopást s feljelentette. Florát aztán elfogták s átadták a radnai járásbírósnak.

— **Szocializmus a Bácskában.** Bács-Topolyán s általában a középbacskai községekben nagyban hódít a szocializmus. Topolyán, Feketehegyen, Bajsán, Kishegyesen, Verbáson, „Munkás-egyesület” című szocialista szövetkezetek alakultak s mint levelezőnk írja, a szocialista egyesületek már 4000 tagja van. Természetes, hogy e szövetkezet helytelen alapszabályait a miniszter nem hagyhatta jóvá, a mi a szocialisták körében nagy elégtelenséget keltett s újabb okot szolgáltatott a bujtogatásra, amire különben is jó eszköz nekik a kamatmunka. Tudvalevő dolog, hogy a földbirtokosok már télen megköltik munkásaikkal az aratásra való szerződést. A szerződésben kötött bérén kívül azonban az őszi és tavaszi földmunkálatokat is kell végezniök s ezt nevezi a nép inzyen- avagy kamatmunkának. Ez a kamatmunka husz esztendővel ezelőt még ismeretlen volt s maguk a munkások teremvették meg. A nagy verseny következtében ugyanis az elszegődő aratók a maguk jószántából ízérték a gazdáknak 3-4 ingyen munkanapot. Ezek a munkanapok idő folytán 25-30-ra is fölszaporodtak s most már a gazdák ragaszkodnak a kamatmunkához. A szocialista igazgatók e kamatmunka ellen bujtották föl a népet, amely nem akarja teljesíteni többé az ingyenmunkát. Sok munkás fölbontotta a szerződést s igen sok topolyai ember elesett a keresetétől, mert a dacozó topolyaiak helyébe a topolyai gazdák Bajmokról, Almásról meg Szivachból hozattak munkásokat. E miatt a munkások nagyon elkeseredtek, de folytatták a dacozást s képviselőket is küldöttek a fővárosi szocialista gyűlésekre, akiket visszatérésük alkalmával

nagy tüntetéssel fogadtak. A csendőrség azonban beleavatkozott a dologba és a demonstráló gyülekezetet széjjel robbantotta. Tegnapelőtt a topolyai vásártérre hirdettek nagygyűlést, amelyre budapesti, szegedi, orosz-házai és hódmezővásárhelyi szocialista vezetők is bejelentették a részvételüket. A „Népszava” is megígérte, hogy elküldi embereit. A főszolgabíró azonban nem adott engedélyt a gyűlés megtartására és mivel a városban híre járt, hogy a gyűlést a tilalom ellenére is megtartják; a hatóság kirendelte a csendőrséget, mely egész nap és éjjel őrzik a városban. Néhol házkutatást is tartottak, mert a csendőrség arról értesült, hogy veszélyes bujtogatók is rejtőznek a községben. Zavargás mindaddig nem történt, de a csendőrség egyelőre még Topolyán marad.

— **Köszönet nyilvánítás.** Aradvármegye kir. tanfelügyelője, tekintetes Varjassy Árpád ur utján 1116/896 szám alatt az itteni állami iskolának tekintetes Rieger Imre főgymnásiumi tanár ur ajándékát tevő 210 kötet könyv átvételét elismerve, ajándékozó Rieger Imre tanár urnak ezen nagylelkű adományosságáért a legmelegebb köszönetünk nyilvánítjuk. A leghálásabb köszönetünk nyilvánítjuk továbbá Bogdán Adorján itteni szülő birtokos urnak a 80. kötetnyi, Ormay Adolf kincstári főmérnök urnak a 30. kötetnyi, „Aradvárosi első takarékpénztára” és „Aradvárosi első takarékpénztára” tekintetes igazgatóságának a 20—20 frtot tevő ajándékáért, melyet szintén a könyvtár javára fordítottunk. Iskolai könyvtárunk, melynek alapját az évi május hóban vetettük meg, ily nemes adakozások után már mintegy 400 frt értékűt képvisel, de számszor nagyobb azon erkölcsi haszon, melyet nyerünk azoktól, kik a könyvtárat használják, általa művelődnek és hasznos ismeretekben gazdagodnak, miért is az olvasó község nevében is hálás köszönetünk fejezzük ki a nemes keblű adakozóknak. O. Paulison 1896. szeptember hó 11. Az állami népiskola gondnoksága nevében Török Endre tanító, mint a könyvtár kezelője.

— **A sah gyilkosságának kivégzése.** Mirza Reza, a persa sah gyilkosát a teheráni katonai gyakorló téren kivégezték. A kivégzés előtt a persa miniszterelnök megnézte a gyilkost. A halálra ítéltet még egyszer vallatásra fogták. Azt állította, hogy a magas hivatalnokok kegyetlenkedései ösztönözték a gyilkosságra. Egész éjjel dalolt, néha pedig hangosan felkaczagott. Napfelkeltekor megmosdott, aztán imádkozott, teát, kenyeret és sajtot kért, a mit adtak is neki. A tisztiek szemrehányásaira gorombán felelt. Azt kérdezték tőle, hogy persa szokás szerint akarja-e a haját borotváltatni, erre azt felelte, hogy csináljanak a fejével akármint, az már úgy sem az övé. Hajnali öt órakor elkísérték a vesztőhelyre. Ott ismét vallatásra fogták és tettének oka felől kérdezték ki. Ismét csak azt felelte, hogy bűntársai nincsenek és hogy tettét „privátpasszióból” követte el. Aztán arra kérte a miniszterelnököt, hogy feleségének és fiának levelet írasson. Ezt megengedték neki és ő a levelet egy tisztnek dikálta. A levélben bátorította családját és figyelmeztette őket, hogy ne gyászolják őt. Megtörtette nekik, hogy holtestet megnézzék addig, a míg azt el nem távolítják a vesztőhelyről, de arra is kérte családját, hogy a temetőben keressék fel a sírját. A gyilkost a vesztőhely mellett a nagyszámú közönség szikkokkal illette, de ő csak nevetett. Mikor azonban az akasztófát megpillantotta, könnybe lábadtak szemei és imát kezdett mormogni. Csak most kezdte hinni, hogy kivégzik, addig folyton ijesztgetésnek tekintette a dolgot, azt hitte, hogy vallomásokat akarnak tőle kicsikarni. A bitófánál a gyilkos Istennek ajánlotta lelkét. A hóhér megkötözte és néhány pillanat múlva egy pár erős rángás után a gyilkos kiszenvedett. A holtestet katonaság őrizte, a nép pedig három napig szemlélhette a rémes látványt. A nép valósággal zarándokolt a kivégzethez. Egy napon egy férfi a földre vetette magát a holtest előtt és így kiáltott:

— Mirza Reza, testvér, barát, hát meghaltál? Nemesokára követlek.

Aztán két almát és egy virágot nyújtott a halott felé. A térdeplő ember néhány betűt is írt botjával a porba, aztán ledobta magát és magára is port hintett. Elfogták és a sah elé vezették. Valószínűleg bünrészességgel fogják őt vádolni. Allitól az is tanakus hiva-

a baby szektának, a melyből a királygyilkosok kerülnek ki.

— **Rövid hírek.** Kustélyban három emberrel együtt letartóztatták a községi bírót, Majogán Vassilit, a ki társával 5 év alatt mintegy 20 gyilkosságot és számtalan pénshamisítást követett el. — Szegedről táviratozza tudósítónk, hogy Molnár János ottani csendőrmester eddig ismeretlen okból Mező Kovácsnázán mellbe lötte magát. Életbenmaradásához nincs remény. — Bóldva borsodmegyei községben Szepesy Kálmán földbirtokos francosja származású kertészre Jean Michelot agyonlőtte magát. Tettének okát nem tudják. — Zomborban Illés Mátyás fiatal házasembernek okt. 1 én kellett volna a katonasághoz bevonulni. A féltékenység feleségét magára hagyni, a szerencsétlen embert megöregítette s felvitték a lipotmezei tébolydába. — Dráva-Szentesen Kolics Ferenc jómodu gazdaembert a cséplőgép kerekai összemorzsolták. — Bogojeváron Pehalits István topolyai kereskedőt lovali elragadták s 12 éves fiával együtt oly szerencsétlenül esett ki a kocsiból, hogy a kerekék mindkettőjüket agyongázolta. — Lembergől telegrafálják: Skole faluban egy veszett kutya megmárt tizenöt embert; a szerencsétleneket Lembergbe szállították. — A kharentai esküdszék a napokban 15 évi fegyházra ítélte a 27 éves Tafforinnét. A szörnyeteg asszony négy gyermekét, a kik a férje halála után születtek, forró vízben ölte meg. — Pétervároton egy csapat kaukázusi rabló megrohanta a nurmanovski sárdát és mintán a zárdafőnököt súlyosan megsebesítette, értékes templomi szerezket rabolt el, valamint három ezer rubelt kasszájában.

TANÜGY.

(—) **Felső leányoktatás.** Nénevelésünk ügye Bpestben — mint nekünk írják — egy új lányintézettel gyarapodott, mely első évét nagy sikerrel fejezte be. A lányok szellemi nevelését lelkük nemes fejlesztésével párosították, s fontos feadalon Silbermann Anna igazgatónőn kívül a főváros legkitünőbb tanárai fáradoznak. Az intézet növendékei lehetnek bentlakók, napos és félnapos bejárók. Bővebb felvilágosítással az igazgatóság (Budapest, Gyár utca 3. II.) szorgál. Az új tanávre való beiratkozás már megkezdődött és jelenleg még folyamatosan van. Mindazon v. gyonos családoknak, kik lányukat magasabb képzésben akarják részesíteni, ajánljuk ezen intézetet.

TÁVIRATOK.

Gróf Degenfeld meghalt.

Budapest, szeptember 11. (Saj. tud. táv.) Az előkelő körök egy szerepvívó tagja gróf Degenfeld Gusztáv ma meghalt.

A gróf már hosszabb idő óta betegeskedett, szívós ereje azonban mindezideig dacolt a kórral. A kellemetlenebbé váló, szeszélyes őszi időjárás azonban úgy látszik hevesebben támadta meg szervezetét, úgy hogy ellentálo ereje megtörtött és ma délelőtt rövid haláltusa után kimúlt.

A köztisztelt és szeretett gróf halálhíre nagy részvétet keltett az előkelő világban, de főleg gyászba borította a Károlyi családot, melyhez rokoni kötelek fűzték. Károlyi Tibor gróf, ki sogora volt az elhunytak, jelenleg aradmegyei birtokán Mácsán időzik egész családjával s ott vette kézhez a lesújtó hirt. A család rögtön a ravatalhoz utazott, hogy az elköltözött utolsó útjára kísérje.

Új ötkoronás tallérok.

Budapest, szept. 11. (Saj. tud. táv.) Mint illetékes körök beszélik, a pénzügyminiszter legközelebb új ötkoronás tallérokat fog kibocsájtani.

Csak bizalmasan!

Budapest, szept. 11. (Saj. tud. táv.) A Pesti Napló-ban Apponyi a k egy rendkívül rezignáló nyilatkozata látott ma napvilágot a nemzetipárt kilátásairól a jövő választásokra. Úgy értesülünk,

hogy ezek a kijelentések tényleg Apponyi szájából kerültek ki, azonban nem voltak a nyilvánosságnak szánva. A jurnalista indiskréció csakugyan sajnálatos dolog, de a nyilatkozat rendkívüli érdekessége kimentti az indiskréciót.

Apponyi a k fent említett nyilatkozata ez: Apponyi — ugymond — nem ijed meg azon híresztelésektől, hogy pártját a választások során pozdorjává akarnák tőlni.

Tudja ugyan, hogy ő most diametrális ellentétben áll az egész magyar közvéleménnyel, de csak azért, mert ma még mindent az egyházpolitikával hoznak kapcsolatba. Innen van, hogy harosi riadót fujnak ellene a kormánypárton is, a néppártból is. De ő mindakettővel fölveszi a harczot. A két ellenség között nehéz lesz a helyzete, de éppen ezzel nem csügged, mert jó emlékezetében van, hogy a kilencvenkettedik választások előtt két héttel nem kisebb ember, mint Szilágyi Dezso, jósolta a nemzeti párt teljes leveretését s a párt azokból a választásokból mégis megerősödvé került ki. De ha a választások rést is ütneek pártján, es nem volna olyan nagy baj. Sajnálna ugyan minden eleső barátját, de arra a szerepre, a mely a nemzeti pártnak jutott, akkor is elegenden lesznek, ha a mai pártnak csak fele is jut a Házba. Huszan vagy harminczan is felszínen tarthatják a nagy nemzeti kérdéseket addig, míg ezeknek napja földéről. Beletarthat ugyan két-három esztendőig is, de akkor mégis csak előtérbe kell jutniok a nemzeti kérdéseknek, ha a magyar nemzet élni és fejlődni akar.

A primás udvarból.

Budapest, szeptember 11. (Saj. tud.) táv. Vassary Kolos bíboros hercegprimás, a ki tegnapelőtt udvartartásával Budapestre érkezett, hosszabb ideig fog ezuttal a fővárosban tartózkodni. Az egyházfejedelem kitűnő egészségnél örvend, naponként megteszi rendes sétáját a várbástyán, de a nap legnagyobb részét iroasztala mellett tölti. Délelőttöként a fővárosba érkező egyháznagyokat fogadja s többször világi notabilitások is tisztelegnek nála. A hercegprimás részt vesz a főrendiház ülésén, a vámbátori hid falavatásán s csak összel megy pár napi tartózkodásra Esztergomba. A primás mellett jelenleg dr. Kohl Medárd titkár, Széchenyi Miklós gróf jákiapát, Hannay Béla jószágkormányzó tartózkodnak. Hettyey Béla kanonok igazgató hetenként kétszer leutazik Esztergomból az egyházi és szentszéki ügyeket referálni.

Merénylet a szent-lőrinczi vasut ellen.

Budapest, szeptember 11. (Saj. tud. táv.) A budapest-szent-lőrinczi helyiérdektől vasut igazgatósága panaszt tett a rendőrségnek, hogy tegnap este, mikor a 38. sz. vonat kifelé haladt, a népligeti viztoronynál egy nehéz ócska vagonrugó tartó fektűt a síneken. Ha idejekorán észre nem veszik, szerencsétlenség történt volna. Így azonban a vonatot megállították és semmi baj sem történt. Valószínű, hogy a kispesti munkások merényletet akartak elkövetni a vonat ellen. A rendőrség a legerélyesebb nyomozást indította meg.

Agyonrugta a ló.

Budapest szeptember 11. (saját tud. táv.) Fauszt Gáspár 56 éves kocist ma délelőtt az Angyal földön saját lova úgy halántékon rugta, hogy nyomban meghalt. Holtestét bevitték a törvényszéki orvostani intézetbe.

Elgázolások.

Budapest, szept. 11. (Saj. tud. táv.) Tegnap este tíz óra körül a oszmóri uti vasuti átjárónál a lovasut elgázolta Szávai Agoston 32 éves kocist, aki ittáson a sínekre állt. Sérülése különben könnyű s a Rókusban ápolják. — Ma délelőtt 9 órakor pedig a váci-körut 62 sz. ház előtt Hugyeos Mihály lovasuti kocist elütötte Nagy Giza 11 éves pesztonkát, aki karján Beoskó Antal Podmaniczky-utca 12. sz. a. lakó házmaster 8 hónapos fiát vitte. A kis fiu bordáját törte be, a

pesztonka azonban csak könnyen sérült. A gyermeket a Stefánia-kórházba vitték. Szentanuk állítása szerint a balesetnek a leány vigyázatlansága volt az oka.

Gázrobbanás.

Budapest, szeptember 11. (Saj. tud. táv.) Ma délelőtt 10 órakor Schwarz Jónás gáz felszerelő Fuchs és Herosog borkereskedő szerezésen utóza 18. sz. a. üzletében egy létrán állva, osillárt szerelt föl. E közben a kinyitott oszónál gyufát gyújtott meg, mire a kiömlött gáz nagy dörrevel felrobbant és Schwarzot ledobta a létráról. A légnyomás betört egynehány ablakot, más baj azonban nem történt. Schwarz sérülése is csak könnyű.

Hivatásának áldozata.

Budapest, szeptember 11. (Saj. tud. táv.) Hauman Márton 71 éves éjjeli őr, mikor az éjjel két órakor a kőbányai polgári sörfőzőnél őrzőjét végezte, egy gyanús alakot látott ott üldöngeni. Megszólította a mikor az felelet nélkül el akart menni, megfogta. Erre a megállított ember egy nagy vaskapocsos algy ütötte mellbe az éjjeli ört, hogy a kapocs hegye szívég ment. Ugy találták ott reggel eszméletlenül haldokolva. Az elmene-kült tettesnek a rendőrség már nyomában van, mert menekülés közben elvesztette munkakönyvét s azt ott megtalálták. A munkakönyv szerint az illető Szamner Antal giloviozi születésű sörmunkás, aki májusig a gyárban dolgozott.

Az idegenforgalom.

Budapest, szept. 11. (Saj. tud. távirata.) A fővárosba tegnap összesen 19478 idegen érkezett a vonatokon. Ebből a keleti pályaudvaron jött 10718, a nyugati 7623, a délin 1137. Elutazott összesen a fővárosból 19347. Es pedig a keleti pályaudvaron 10594, a nyugati 7698, a délin 1052.

Az örjüngő.

Miskolcz, szept. 11. (Saj. tud. táv.) Tisza Luczon Kiss Dezső 21 éves leány agyonlőtte édesapját és nővérét; elfogatásakor egy csendőrt súlyosan megsebesített.

A hadgyakorlatok.

Krysovice, szept. 11. (Saját tudósítók táv.) A hadgyakorlatok ma véget értek, mely alkalommal a király feltűnő melegen fejezte ki elismerését és megelégedését Galgóczy altábornagynak.

Politikai gyilkosság.

Belgrád, szept. 11. (Saj. tud. táv.) Bacsovich Markót a montenegrói fejedelem ellen írt gyalázó röpirat szerzőjét felsőbb befolyás folytán ölték meg, miután attól tartottak, hogy Bacsovich az itteni hivatalos körökre nézve kompromittáló leleplezéseket fog tenni, az említett röpirat közzétételére vonatkozó részességre vonatkozólag.

A boroszlói út.

Pétervár szept. 11. (Saj. tud. táv.) Itteni jól ertesült politikai körökben nagy jelentőséggel hangoztatják, hogy a csári pár bécsi és boroszlói látogatása tisztán udvariassági tény volt, s nélkülözött minden politikai jelleget. A látogatás alkal-mával semmi nemü diplomáciai megállapodás, — amint azt több külföldi lap írta, — nem történt.

Sikkasztások Romániában.

Bukarest, szeptember 11. (Saját. tud. táv.) Stovján belügyminiszter a turnoverini és galacsi községi tanácsokat feloszlatta. A feloszlátás oka abban rejlik, hogy nagyobb mérvű sikkasztások nyomára jöttek, miket a község kárára követtek el s ebben a község-

tanácsosok is bűnösök, mindennek dacára ez ügyben nem fognak kellő szigorral eljárni, mert az erőlyes vizsgálat több előkelő férfit kompromittálna.

Nikita hadserege.

Cetinje, szeptember 11. (Saj. tud. táv.) Miklós fejedelem rendeletet bocsájtott ki 10 gyalog ezred és huszár század létesítése iránt, melyek az állandó hadsereget fogják képezni. Ezek mellé 80 tüzér ttegg lesz besorozva. A felszerelés költségeit Oroszország fogja fedezni.

Villamos vasut Oroszországban.

Pétervár, szeptember 11. (Saj. tud. táv.) Legközelebb kísérletet tesznek egy villamos motoru vonattal s amennyiben az a próba alkalmával bevalik, létesíteni fogják. A vasutat Szentpétervár és Moszkva között tervezik óránként 80 mértföldnyi sebességgel.

KÖZGAZDASÁG ES KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru és értéktőzsdé.

— Gyenes Lajos oség jelentése. —

Budapest, szeptember 11.

Gabonaüzlet: Buzát ma jól ki-náltak, a vételkedv szintén jó volt s az irányzat megszilárdult. Elkelt 45000 métermássa buza 5 krral magasabb áron.

Határidőüzlet: Amerikából 1/3 ota lanyhább árfolyamot jelentettek, dacára ennek nálunk igen szilárdan indult az üzlet s a borult időjárás következtében, s a kitűnő vásárlásokra zárlatig szilárd is maradt.

Zárul 12 órakor:

Őszi buza	6.94—6.96
Tavaszi buza	7.24—7.26
Buza május-juniusra	—
Tavaszi tengeri	—
Őszi tengeri	3.98—3.99
Tavaszi zab	3.67—3.69
Őszi zab	5.80—5.82
Tavaszi rozs	—
Őszi rozs	6.10—6.12
Tavaszi repce	11.20—

Értéktőzsdé: Londoni kamatláb emelésre tetemesen ellanyhult az üzlet s az árfolyamok pár fttal alacsonyabbak.

Zárul 12 órakor:

Osztrák hitelrészvény	872.60
Magyar hitelrészvény	408.50
Osztrák államvasut	870—
Lombard	—
Jelszolg hitelbank	—
Rima-Muranyi	—
Villamosvasut	—

— A bécsi marhavásár bezárása. Bécsből

telegrafálják, hogy a str-marxi vásáron több esetben konstálalt száj- és körömfájás miatt a vásárt határozatlan időre bezárták. A hét-főn el nem kelt hatszáz darab marhát csak a bécs városi vágóhidakon szabad leőlni. A legközelebbi vásárt jövő hétfőn kellett volna megtartani, amikor a helyhatóság intézkedését várják.

Budapest-kőbányai sertés-kereskedelmi csarnok.

— Szeptember 10. —

Hízott sertésárak: I. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (sulyban) — krig. Fialat nehéz (paronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 54—55 krig. Fialat közép (paronként 251—320 kilogramm sulyban) — krig. Fialat könnyű (paronként 250 kilogramm terjedő sulyban) — krig. (paronként 400 kilogrammon felüli sulyban) — krig. Öreg közép (paronként 300—400 kilogramm sulyban) — krig. Közép (paronként 220—220 kilogramm sulyban) — krig. Könnyű (paronként 220 kilogramm terjedő sulyban) — krig. II. Magyar szedett: Nehéz (paronként 220 kilogramm terjedő sulyban) — krig. Sertés-létaxám: 1896. évi szeptemberhő 8-án volt készlet 4148 darab, 1896. évi szeptember hó 7-én felhajtott 804 darab, 1896. évi szeptember hó 9-én el-szállított — 84 darab, 1896. évi szeptember hó 10-én marad készletben 4904 darab. A hízott sertés árszétirányzata: Változatlan.

S z e z s z i e t.

— Szeptember 11. —

Mai jegyzéseink: Készára nagyban nyera szesz ( ) forint 50 krajczár, kocsinybor 51 forint — krajczár hordó nélkül, per 100 liter % beledérve 35 ftt fogyasztási adót. Száritott moslók 5 ftt 20 kr. métermassáinként.

Budapesti gabnabőzede.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 11. d. n. 5 óra.

Buza búsági új	6.70—7.10
Buza tiszavidéki	6.90—7.25
Buza pestvidéki	6.85—7.20
Buza fejérmegyei	6.85—7.20
Buza búsakai	6.90—7.30
Roze új, elsőrendű	6.10—6.20
Roze új, másodrendű	6.05—6.10
Arpa takarmány	4.30—4.50
Arpa égetni való	5.90—5.90
Arpa sörfőzdei	6.20—7.70
Zab	5.80—5.75
Tengeri búzási	8.80—8.90
Tengeri másnemű	8.70—8.75
Káposzta-repce búzási	9.90—10.50
Köles	—
Buza március—április	6.95—6.96
Buza szeptember—október	7.25—7.26
Buza május—június	—
Roze szeptember—október	6.28—6.29
Tengeri május—június	5.97—5.98
Tengeri július—augusztus	3.72—3.73
Tengeri októberre	—
Zab március—április	5.85—5.87
Zab szeptember—október	5.28—5.29
Káposzta-repce augusztus—szeptember	11.10—11.20

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1896. szeptember 11.

Magyar aranyjárdék 4%	122.—
Magyar koronajárdék 4%	99.35
Magyar arany 4 1/2%	123.—
Magyar ezüst 4 1/2%	101.50
Magyar keleti vasut 1876.	121.50
Magyar földterhermentesítési kötvény	97.75
Magyar italmegváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.—
Magyar nyermény-sorajegy kölcsön	185.—
Tiszasszabályozási és saegedi kölcsön	139.50
Osztrák papírbárdék	101.75
Osztrák járdék ezüst	101.75
Osztrák járdék-k arany	128.25
Koronajárdék	101.—
1880-iki államsorajegy	145.50
Osztrák-magyar bankrészvény	955.—
Magyar hitelbank részvény	407.50
Osztrák hitelbank részvény	472.20

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

P. A. (M.Bánhegyes) Sajnálatunkra későn érkezett a tudósítás, a mennyiben battonyai levelezőnk to lábél már közzétük az ünnepély le-folyását egész részletesen. A mi levelének második részét illeti, azt alkalmilag okvetlenül fel-használjuk.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

NYILTÉR.*

A „DOBRÁNSZKY”-féle sör-csarnokban

Ma szombaton, szeptember 12-én

és naponta:

nagy orpheumi előadás.

Aalbach és Weiser igazgatók.

10 SZEMÉLY.

A közked-volt trófás hármas

ROHMES-TRIO

fellépte és

AALBACH JAQUES

az aradi közönség kedvence.

Naponta 2 bohózat. — Családi műsor.

Kezdeté 8 órakor.

Belépti-díj az első két előadásnál program-mal együtt 50 krajczár.

1265

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy mindaddig, míg az üvegtetővel ellátott nagy dísz ebédő el-készül a énozttermet bocsátom rendelkezésére, mint éttermet az igen tiszteit vendégeimnek. — A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve maradok

kiváló tiszteltette.

NAGY LAJOS,

a „Fehér Kereszt” szálloda bérőlje.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a tűzvérségi laktanya és a Kossuth-utcai iskola-épület alatt levő pincze helyiségeknek azonnal bérbeadása iránt folyó évi szeptember hó 21-én u. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár 1. a tűzvérségi épület alatti pinczére nézve 170 ft.

2. a Kossuth utcai pinczére nézve 40 ft évi bér.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapírokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezárta a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverésmegelőződik is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székének 1896. évi augusztus hó 31-én tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay
aljegyző.

Magyar kir. államvasutak. Igazgatóság a

114635/CV. szám.

Hirdetmény.

A kézbesíthetetlen és fölös szállítmányok az üzletszabályzat 70 §-a értelmében nyilvános árverés útján d. e. 9 órakor az alábbi fe sorolt állomások teherárú raktáraiban a következő napokon kerülnek eladásra, mihez t. című közönség ezenel meghívatik

Ujvidék	állomáson szeptember 15-én
Szeged	" " 21-én
Bpest ny. p. u.	" " 21-én.
Miskolc	" " 21-én.
Bpest	" " 24-én.
Arad	" " 24-én.
Debreczen	" " 24-én.
Pozsony	" " 25-én.
Zágráb	" " 25-én.
Brassó	" " 25-én.

Budapest, 1896. augusztus hó 24-én.

Az igazgatóság.

Egy a jegyzői teendőkben jártas

végrehajtói irnok

45 ft havi fizetés mellett

azonnal alkalmazást nyerhet.

Bővebbet a kladódivatban.

1264

624/1896.

1263

Árverési hirdetményi kivonat.

A pécskai kir. járásbírósa mint tllkönyvi hatóság közhirre teszi, hogy Bendel Gusztáv végrehajtónak Marosi István végrehajtást szenvedő elleni 250 ft, 600 ft tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a pécskai kir. járásbírósa területén lévő az ó-pécskai 1299. sz. tllkben felvet A L 1 sor sz. alatti beltelkes ház és földmalomból álló ingatlanból ifjú Marosi Istvánt illető $\frac{1}{10}$ részére 164 ft 11 krban, ugyanezen szám tllkben felvet A + 1. 2. 8. sor sz. alatti szőlőből álló ingatlanból ifjú Marosi Istvánt illető $\frac{1}{10}$ részére és pedig A+ingatlanra 88 ft, A+2 ingatlanra 242 ft és A+3. ingatlanra 88 ft, összesen az árverést 418 ftban eszennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1896. évi szeptember hó 23-ik napján d. e. 10 órakor alulírott bíróságnál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. LX. t.-cz. 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3833. sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átsegáltatni.

Kelt Pécskán, 1896. évi június hó 20-ik napján.

A pécskai kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság.

Novák
kir. járásbíró.

20125-1896-

Hirdetmeny.

Az 1896-1898 évekre való érvénnyel kivett III. oszt. kereseti adó alapján kiszámított általános jövedelmi pótdó kivétési lajstroma azon célból tétetik f. évi szeptember 9-én kezdődő 8 napi közszemlére a városi adóügyi osztály 1. számú termébe, miszerint ez idő alatt azt az érdekeltek betekinthevén, az ellen felmerülő esetleges kifogásait a közigazgatási bizottsághoz címzet, a kir. pénzügyigazgatósághoz benyújtandó kérvényben előterjesztessék. És pedig azok, kik ez adónemmel egyttal először lettek megróva, az adónemnek adókönyvecskéjébe iett előírása napjától, azok pedig, kik az adónemmel már mult évben is terhelvek, a lajstrom kitételének napjától számított 15 nap a.att.

Arad, 1896. évi szept. 5.

A városi tanács.

78/1896. k. p. v.

Hirdetés.

Arad sz. kir. város választó kerületében a folyó évben kiigazított és az 1897-ik évben érvénnyel bíró országgyűlési képviselő választók névjegyzéke ellen beadott felszólalásokra és észrevételekre hozott határozatok folyó évi szeptember 20-tól 30-ig Arad sz. kir. város polgármesteri hivatalában közszemlére kitétetnek, hol azok a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Arad sz. kir. város központi választmányának 1896. évi szeptember hó 2-án tartott üléséből.

Kiadta:

Institóris Kálmán

főjegyző,
központi választmányi jegyző.

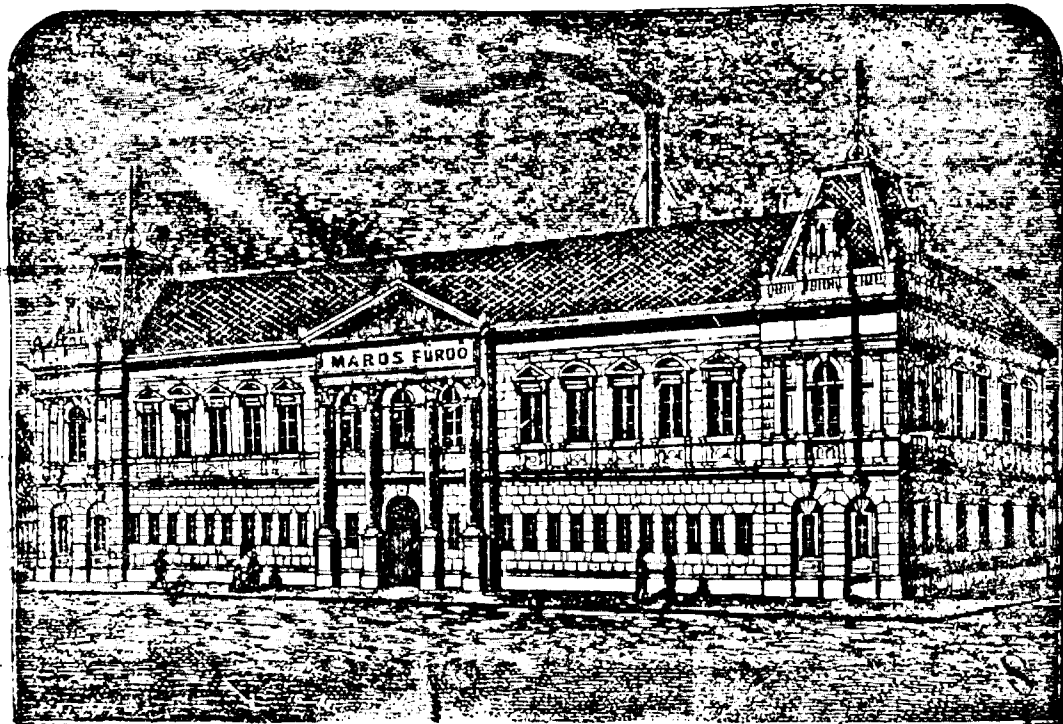
Az élvezetek egyik legolcsóbb és legkellemesebb neme, mely testünket földíti, zsibbadásnak induló idegeinket napi munkáink teljesítésére képesebbé teszi, vérünk rendes mozgását előnyösen előmozdítja s lelkünk kedélyvilágának vidámságát kedves hangulatban tartja a „fürdés.”

A fürdő kiválólag a gőzfürdővel járó dörzsölés (Frotiren) következtében a testről a felbőr lehámlik, a bőr likacsai kitisztulnak s így lehetővé tétetik, hogy testünk, a belőle kifejlődő s egészségünk kártékonyan ható maró, sós nedvektől megszabadittassék azáltal egészségünk biztosittatik.

Hogy ezen önmagunk iránt tartozó kötelességünknek lehetőleg eleget tehessünk

Simay István a „Maros“-gőzfürdő tulajdonosa

fürdői díjakat oly méltányosan állapította meg, hogy azt mindenki használhatja.

A várteremben hideg lélek és italok mérsékelt árak mellett kiszolgáltatnak
Szűrt Maros-ivóvíz eladására is havi bérlet nyitattik. Előjegyezni a pénztárnál lehet.

Gőzfürdő.	
Egy személy-jegy	— frt 70 kr
10 drb bérlet-jegy	5 frt 70 kr.
Egy órák-jegy	— frt 40 kr.
Uzás-tanítás.	
Hidénjegygyel együtt	12 frt — kr.
Uzoda.	
Egy személy-jegy	— frt 30 kr.
4 darab bérlet-jegy	1 frt — kr.
10 drb bérlet-jegy	2 frt — kr.
Egy gyermek-jegy	— frt 20 kr.
10 drb bérlet-jegy	1 frt 50 kr.
Hideg és gyógy-fürdő.	
Egy személy-jegy	— frt 50 kr.
10 drb bérlet-jegy	4 frt 58 kr.
900 drb bérlet-jegy	13 frt 50 kr.
Masszázs egy személy	— frt 70 kr.

Vizgyógy.	
Egy személy-jegy	— frt 50 kr
30 drb bérlet-jegy	13 frt 50 kr
Vas és mór-fürdő.	
Egy személy-jegy	1 frt — kr.
10 drb bérlet-jegy	9 frt 30 kr
Kád-fürdők.	
Ruhával	— frt 50 kr
Ruha nélkül	— frt 40 kr
Villany-fürdő.	
Egy személy-jegy	— frt 70 kr.
10 drb bérlet-jegy	6 frt 50 kr.
Külön ruha-díjak.	
1 lepedő vagy palást	7 kr.
1 törölköző	9 kr.
Pénztárnnyítás	
nyáron reggeli 6 órakor.	
télen reggeli 7 órakor.	

A Simay-féle gőzfürdő-épületben azemeletben napos vagy hónapos szobák bérelhetők.

A t. cz. birtokos urak figyelmébe I

Aradváros központjában, a színház közelében lévő Simay-féle gőzfürdő-épület emeleti részében, több utczai, parkettával klapolt szoba, hónapos vagy éves bérletre szolgáltatással kiadó.

A háznál van vízvezeték, szűrt Maros-víz, és télen át gőzfűtés.

80 — x